

HISTORICKÝ ZBORNÍK

VEDECKÝ ČASOPIS
O SLOVENSKÝCH
NÁRODNÝCH DEJINÁCH
ROČNÍK 25* 2015* ČÍSLO 2

VYDÁVA MATICA SLOVENSKÁ MARTIN

Redakčná rada/Redaktionsrat/Editorial Board:

Peter Cabadaj, Dušan Čaplovič, Marta Dobrotková, Štefan Hanakovič, Anton Hrnko, Róbert Letz, Ján Lukačka, Pavol Mačala, Peter Mulík, Imrich Sedlák,

Predseda/President of the Board: prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc.

Čestní členovia/Ehrenmitglieder/Honorary Members:

prof. PhDr. Ján Doruľa, DrSc., prof. PhDr. Milan S. Ďurica, prof. PhDr. Matúš Kučera, DrSc.,

PhDr. Július Sopko, CSc., doc. František Vnuk

Vo vydavateľstve MS v Martine vydáva Slovenský historický ústav MS v spolupráci s Historickým odborom MS.

Published by MS Slovak History Institute in cooperation with MS History Department in the publishing house of MS.

Zostavovateľ/Editor-in-Chief: PhDr. Peter Mulík, PhD.

Adresa redakcie/Anschrift der Redaktion/the adress of the editorial office:

Redakcia Historického zborníka

Slovenský historický ústav MS

Grösslingova 23, 812 51 Bratislava

Slovenská republika

e-mail: peter.mulik@matica.sk

Historický zborník 25, č. 2 /2015

Historical Volume 25, No. 2/2015

Evidenčné číslo/Registration Number 4010/10

Recenzovaný zborník

Vydala/Published by Matica slovenská

Mudroňova 1, 036 01 Martin

Slovenská republika

www.matica.sk

Rozširuje/Distributed by

Vydavateľstvo Matice slovenskej, s. r. o.

Škultétyho 1, 036 01 Martin, Slovenská republika

Tel.: (+421 43) 490 68 72, 490 68 77

e-mail: info@vydavatel.sk

www.vydavatel.sk

Grafický návrh obálky/Graphic design of the cover: Jozef Siekel

Grafická úprava vnútra/Graphic layout: Mgr. Ľubomír Sládeček

Jazykový redaktor/Proofreading: Mgr. Ivan Varšo, PhD.

Preklad do anglického jazyka/Translation into English:Mgr. Michal Vongrej

Preklad do nemeckého jazyka/Translation into Deutsch: PhDr. Klára Komorová

© Fotografie/Photos: archív Matice slovenskej

Historický zborník vychádza ako vedecké periodikum dvakrát ročne. Rozširuje, objednávky a predplatné prijíma a objednávky do zahraničia vybavuje Vydavateľstvo Matice slovenskej, s. r. o.

Wissenschaftliches Periodikum zur Geschichte erscheint zweimal jährlich. Inlands- und Auslandsvertrieb, Bestellungen und Abonnement durch den Verlag der Matica slovenská, G. m. b. H.

Scientific Periodicum The Historical Volume is published twice a year. Distributed, domestic and foreign orders subscriptions accepted by the Matica slovenská Publishing House, Ltd.

© Matica slovenská, Martin 2015

Vytlačila/Printed by tlačiareň FORK, s. r. o., Martin

ISSN 1335-8723 27

ISBN

EAN 9771335872006

OBSAH

ŠTÚDIE

Spišská stolica v zápase o uhorskú korunu medzi Ferdinandom Habsburským a Jánom Zápoľským <i>Ivan Mrva</i>	14
Zjazd mladej slovenskej generácie v Trenčianskych Tepliciach a úsilie o zmenu štátoprávneho postavenia Slovenska v ČSR <i>Ján Štefanica</i>	35
Americké bombardovanie Slovenskej republiky v rokoch 1944 – 1945 a jeho obeť. Náčrt problematiky <i>Martin Lacko</i>	49
Vznik a vývoj organizačnej štruktúry Slovenskej remeselníckej a obchodníckej jednoty 1919-1939 <i>René Škandík</i>	75

PRAMENE/MATERIÁLY

Slovenská politika v roku 1925 očami britskej diplomacie <i>František Vnuk</i>	98
Slovenský exil v správach československých vyslanectiev – aktivity proti Ďurčanskému a Kirschbaumovi (1961 – 1966/68) <i>Petr Kubík</i>	116

DOKUMENT

Zjazd mladej slovenskej generácie v Trenčianskych Tepliciach Záznam priameho účastníka <i>Róbert Letz</i>	126
---	-----

MEDAILÓNY

Život a dielo Juraja Rajca (1906 – 1987) <i>Ján Štefanica</i>	150
Milan S. Ďurica – historik, ktorý vidí dejiny slovenskými očami, sa dožil požehnaného veku <i>František Vnuk</i>	153
Nezabúdajme na Michala Kušíka (1915 – 2000) a jeho dielo. Storočnica archivára a historika <i>Richard Marsina</i>	159
K životnému jubileu právneho historika Bruna Čanádyho (1955) <i>Ján Bobák</i>	164

SPRÁVY

XIX. Archívne dni v Slovenskej republike – Digitalizácia archívneho kultúrneho dedičstva a 25. výročie založenia Spoločnosti slovenských archivárov <i>Pavol Madura</i>	170
Deň Ľudovíta Štúra a vedecká konferencia v Slovenskej národnej knižnici <i>Rastislav Molda</i>	174

RECENZIE

ZUBOV, A. (ed.) Dějiny Ruska. 20. století – I. díl (1894-1939) 949 s. Praha: Argo 2014; II. díl (1939-2007) 769 s. Praha: Argo 2015 <i>Beáta Katrebová-Blehová</i>	178
JANČIGA, R. – JAHSELKA, T. (eds.) <i>Ivan Dérer: K diskusii o čechoslovakizme. Communio Minerva, Bratislava 2015 : FABER Bratislava, 175 s.</i> <i>Peter Mulík</i>	193
VENCEL, P. <i>Koho majú bohovia radi, umiera mladý... Bratislava : Vlastným nákladom 2013, 527 s.</i> <i>PODHORSKÝ, D. Štefánikov svet. Cesty priestorom a časom po stopách M. R. Štefánika. Bratislava : Veda, 2013, 384 s.</i> <i>Martin Lacko</i>	199
ČENTĚŠ, J. – POVAŽAN, M. – ŠANTA, J. <i>Dejiny prokuratúry na Slovensku, Bratislava: ATTICUM, 2014, s. 255, ISBN 978-80-971381-5-8</i> <i>Ján Štefanica</i>	203
DOMENOVÁ, M. – ŽAŽOVÁ, H. (ed.) <i>Zborník Spoločnosti slovenských archivárov 2014. Bratislava : Spoločnosť slovenských archivárov 2015, 230 s., ISBN 978-80-971356-1-4.</i> <i>Jana Žumarová</i>	205
MICHELKO, R. <i>Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945 – štúdie. Bratislava : Politologický odbor MS, 2014, 107 s.</i> <i>Martin Lacko</i>	209
MOSNÝ, P. – LÁCLAVÍKOVÁ, M. <i>Dejiny štátu a práva na území Slovenska II. (1848 – 1948), Spolok Slovákov v Poľsku – Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2014, 164 s. ISBN 978-83-7490-761-3</i> <i>Ján Marcinko</i>	212
TURÓCI, M. – NAGY, I. (eds.) <i>Matej Bel: Trenčianska stolica. Kysucké múzeum v Čadci 2013, 448 s.</i> <i>Richard Marsina</i>	218

CONTENTS

STUDIES

Fights for Hungarian Crown between Ferdinand I and John Zápolya in Spiš Region (Szepes County) <i>Ivan Mrva</i>	14
Congress of Slovak Young Generation in Trenčianske Teplice in 1932 and its Items on Agenda Related to Legal Status of Slovakia <i>Ján Štefanica</i>	35
American Bombardment of Slovak Republic in 1944-45 and its Victims. (Outline of the Problems) <i>Martin Lacko</i>	49
Formation and Development of Organizational Structure of Slovak Craftsmen and Tradesmen Union 1919-1939 <i>René Škandík</i>	75

MATERIALS

Slovak Politics in 1925 Through the Eyes of British Diplomacy <i>František Vnuk</i>	98
Slovak Exile in the Reports by Czechoslovak Embassies – Operation Against Ďurčanský and Kirschbaum (1961-1966/68) <i>Petr Kubík</i>	116

DOCUMENT

Congress of the Young Slovak Generation in Trenčianske Teplice (Report by direct participant) <i>Róbert Letz</i>	126
--	-----

PORTRAITS

Life and Work of Juraj Rajec <i>Ján Štefanica</i>	150
Milan S. Ďurica – Historian, who sees the History through the Slovak Eyes, has Lived a Blessed Age <i>František Vnuk</i>	153
Let us not forget Michal Kušík (1915 – 2000) and his Work. Centenary of one Archivist and Historian <i>Richard Marsina</i>	159
On the Anniversary of the Legal Historian JUDr. Bruno Čanády <i>Ján Bobák</i>	164

NEWS

XIX Archive Days in Slovak Republic – Digitization of Archived Cultural Heritage and 25th Anniversary of Founding the Society of Slovak Archivists

Pavol Madura 170

Ludovít Štúr Day and Scientific Conference in Slovak National Library

Rastislav Molda 174

REVIEWS

ZUBOV, A. (ed.)

History of Russia. The 20th Century – Volume I (1894-1939) 949 pages, Prague: Argo 2014; Volume II (1939-2007) 769 pages, Prague: Argo 2015

Beáta Katrebová-Blehová 178

JANČIGA, R. – JAHELKA, T. (eds.)

Ivan Dérer: Contribution to the Debate on Czechoslovakism. Communio Minerva, Bratislava 2015 : FABER Bratislava, 175 pages.

Peter Mulík 193

VENCEL, P.

The one Loved by Gods Dies Young. Bratislava : at his own expenses, 2013, 527 pages.

PODHORSKÝ, D. Štefánik's World. Journeys in the M. R. Štefánik's Footsteps Through Space and Time. Bratislava : Veda, 2013, 384 pages.

Martin Lacko 199

ČENTÉŠ, J. – POVAŽAN, M. – ŠANTA, J.

History of State's Attorneys' Offices in Slovakia, Bratislava: ATTICUM, 2014, 255 pages, ISBN 978-80-971381-5-8

Ján Štefanica 203

DOMENOVÁ, M. – ŽAŽOVÁ, H. (eds)

Miscellany of the Society of Slovak Archivists 2014. Bratislava : Society of Slovak Archivists 2015, 230 pages, ISBN 978-80-971356-1-4.

Jana Žumarová 205

MICHELKO, R.

Slovak Republic in 1939-1945 – Studies. Bratislava: MS Political Science Branch, 2014, 107 pages.

Martin Lacko 209

MOSNÝ, P. – LÁCLAVÍKOVÁ, M.

History of State and Law in the Territory of Slovakia II. (1848-1948), Society of Slovaks in Poland – Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2014, 164 pages. ISBN 978-83-7490-761-3

Ján Marcinko 212

TURÓCI, M. – NAGY, I. (eds.)

Matthias Bel: Trenčín County. Kysucké múzeum in Čadca 2013, 448 pages

Richard Marsina 218

INHALT

STUDIEN

Zipser Gespan im Kampf für die ungarische Krone zwischen
Ferdinand von Habsburg und Johann Zápolya

Ivan Mrva 14

Kongress der jungen slowakischen Generation in Trenčianske Teplice
und die Bemühung für die Veränderung der staatsrechtlichen Stellung
der Slowakei in der Tschechoslowakei.

Ján Štefanica 35

Amerikanische Bombardierung der Slowakischen Republik
in den Jahren 1944 – 1945 und ihre Opfer. Konzept der Problematik

Martin Lacko 49

Entstehung und Entwicklung der Organisationsstruktur der slowakischen
handwerklichen und geschäftlichen Einheit 1919 – 1939

René Škandík 75

MATERIALIEN

Slowakische Politik im Jahre 1925 mit Augen der britischen Diplomatie

František Vnuk 98

Slowakisches Exil in den Nachrichten der tschechoslowakischen Botschaften –
die Aktion gegen Ďurčanský und Kirschbaum (1961 – 1966/68)

Petr Kubík 116

DOKUMENT

Kongress der jungen slowakischen Generation in Trenčianske Teplice.
Bericht eines unmittelbaren Theilnehmers)

Róbert Letz 126

MEDAILLON

Juraj Rajec – sein Leben und Werk (1906 – 1987)

Ján Štefanica 150

Milan S. Ďurica – Historiker, der die Geschichte mit dem slowakischen Augen sieht, hat ein gesegnetes Alter erreicht <i>František Vnuk</i>	153
Vergessen wir nicht Michal Kušík (1915 – 2000) und sein Werk. Hundert Jahre vom Geburt des Archivars und Historikers <i>Richar Marsina</i>	159
Zum Lebensjubiläum des Rechtshistorikers JUDr. Bruno Čanády (1955) <i>Ján Bobák</i>	164

NACHRICHTEN

XIX. Archivstage in der Slowakischen Republik – Digitalisation des archivalischen Kulturerbes und der 25. Jahrestag der Gründung der Gesellschaft der slowakischen Archivare <i>Pavol Madura</i>	170
Ludovít Štúr's Tage und die wissenschaftliche Konferenz in der Slowakischen Nationalbibliothek <i>Rastislav Molda</i>	174

REZENSIONEN

ZUBOV, A. (Ed.) Geschichte Russlands. Das 20. Jahrhundert – I. Teil; 1894 – 1939, 949 S.; II. Teil; 1939 – 2007, 769 S., Praha: Argo 2014; II. Teil (1939-2007) Praha: Argo 2015 <i>Beáta Katrebová Blehová</i>	178
JANČIGA, R. – JAHSELKA, T. (Eds.) Ivan Déer: Zur Diskussion über Tschechoslovakismus. Communio Minerva, Bratislava 2015 : FABER Bratislava, 175 S. <i>Peter Mulík</i>	193
VENCEL, P. Wen die Götter lieben, der stirbt jung...; PODHORSKÝ, D. Štefánik's Welt. Die Wege durch Raum und Zeit nach den Spuren von M. R. Štefánik. Bratislava : Veda, 2013, 384 S. <i>Martin Lacko</i>	199
ČENTĚŠ, J. – POVAŽAN, M. – ŠANTA, J. Die Geschichte der Prokuratur in der Slowakei. ATTICUM, 2014, 255 S., ISBN 978-80-971381-5-8 <i>Ján Štefanica</i>	203
DOMENOVÁ, M. – ŽAŽOVÁ, H. (Eds.) Sammelband der Gesellschaft der slowakischen Archivare 2014, 230 S. Bratislava : Spoločnosť slovenských archivárov 2015, 230 S. ISBN 978-80-971356-1-4. <i>Jana Žumárová</i>	205
MICHELKO, R. Die Slowakische Republik in den Jahren 1939 – 1945 – Studien. Politologische Abteilung der Matica slovenská, 2014, 107 S. <i>Martin Lacko</i>	209

MOSNÝ, P. – LÁCLAVÍKOVÁ, M. Staat- und Rechtswissenschaftsgeschichte an der Gebiet der Slowakei II. (1848 – 1948), Gemeinschaft der Slowaken in Polen, 2014, 164 S. <i>Ján Marcinko</i>	212
TURÓCI, M. – NAGY, I. (Eds.) Matthias Bel: Der Trentschiner Gespan. Museum Kysuce in Čadca 2013 , 448 S. <i>Richard Marsina</i>	218